Година VII — Варна, 22 Януари 1915 год. — Брой 604

ИЗЛИЗА
Вторникъ, Петъкъ
Срѣда и Недѣля.

Абонаментъ за България:
За година . 16 лв.
„ 6 м-ца . 8 лв.
„ 3 м-ца . 5 лв.
За странство:
За година . 30 лв.
„ 6 м-ца . 15 лв.
винаги прѣдплата.

Единъ брой 10 стот.

ТЪРГОВСКИ ФАРЪ
LE PHARE DU COMMERCE.

Органъ за информация, политическа и стопанска икономия, търговия, земледѣлие и индустрия.

Телефонъ въ Варна № 223. Уредникъ: П. ДРАГУЛЕВЪ.

За обявения:
гармонденъ редъ на 1-ва стр. 1 лв., на II-ра и III стр. по 70 ст. на IV-та стр. 20 стотинки.
За по-вече обнародвания се прави особенно споразумение.
Съобщения, ржкописи и [illegible] се изпращатъ до [illegible]ка: П. Драгулевъ.
Единъ брой 10 стот.

Варн. Градска Библиотека Тукъ

Българско Търговско Параходно Д-во — Варна

ПОКАНА
№ 102.

Поканватъ се Господа Акционеритѣ на Българското Търговско Параходно Дружество да присжтствуватъ на общото редовно годишно акционерно събрание, което ще се състои на 11 февруари т. г. въ 2 часа сл. обѣдъ въ помѣщението на Варненската борса при слѣдния

ДНЕВЕНЪ РЕДЪ:

1. Докладъ на Управителния и Провѣрителенъ съвѣти, одобрѣние Баланса и смѣтката ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ за 1914 година и освобождаване отъ отговорность Управителния съвѣтъ;
2. Одобрѣние рѣшението на Управителния съвѣтъ, протоколъ № 20 отъ 28. VI. 1914 година по отношение бюджета на дружеството за второто полугодие на 1914 година;
3. Гласуване бюджетъ за 1915 година;
4. Избиране двама членове на Управителния съвѣтъ.

Ако събранието не се състои на 11 февруари, то се отлага за 15 с. м. въ сжщия часъ и помѣщение.
гр. Варна, 14 януари 1915 година.

Отъ Управителния Съвѣтъ.

БАЛАНСЪ

АКТИВЪ — Съставенъ на 31 декември 1914 година. — ПАСИВЪ

		лева	ст.			лева	ст.
1	Дружествени параходи	1.390.210	—	1	Основенъ капиталъ	1.468.800	—
2	„ мобили	129	70	2	Запасенъ капиталъ	419.035	56
3	Материали и въглища въ депо	31.148	36	3	Депозанти	250.200	
4	Българско Правителство	134.623	60	4	Специаленъ фондъ	25.000	
5	Депозирани гаранции	250.200	—	5	Купони	139.028	—
6	Банкови учрѣждения	628.479	54	6	Тантиеми	6.715	50
7	Доставка VII и VIII параходи	124	75	7	Рамбурси	7.129	90
8	Каса	15.327	86	8	Ч. Л. и Учрѣждения	189.039	91
9	Агенции	20.487	01				
10	Разходи за смѣтка 1915 година	3.959	50				
11	Аварии	30.267	55				
		2.504.948	87			2.504.948	87

ПЕЧАЛБИ И ЗАГУБИ

ДА ДАВА — на 31 декември 1914 година. — ДА ЗЕМА

	Наименование на параграфитѣ	лева	ст.	лева	ст.		Наименование на параграфитѣ	лева	ст
1	Осигуряване на параходитѣ			131.801	85	1	Приходъ отъ навло, пжтници, субсидия	1.635.061	31
2	Храна на екипажа	68908	25						
3	Заплата на екипажа	181922	97	250.831	22				
4	Каменни въглища	379398	62						
5	Поправки на параходитѣ	56235	96						
6	Материали за „	73883	28	509.517	86				
7	Фарови, портови и др. права	90725	56						
8	Карантинни права	17282	70						
9	Пилотажъ	10333	55	118.341	81				
10	Допълнителни работници	77733	75						
11	Процентъ агентитѣ	58406	25						
12	Куртажъ и комисионна	17134	45	153.274	45				
13	Съдържание агенциитѣ			10.111	75				
14	„ дирекцията			54.051					
15	Възнаграждение Управ. и Пров. съвѣти			4.160					
16	Патентъ, наемъ, абонам. и публикации			31.126	30				
17	Порто, депеши и гербъ			11.079	70				
18	Канцелярски, освѣтление, отопление			5.900	33				
19	Командировки			7.248	85				
20	Разни			3.849					
21	Разница курса			59.596	98				
22	Процентъ капитанитѣ			7.715	29				
23	Амортизация параходитѣ			135.199					
24	„ мобилитѣ			500					
	Печалба 140.755·92, отъ които:								
	5% тантиеми	6715	50						
	12% запасенъ капиталъ 16.084·85								
	недѣлима часть 451·57	16536	42						
	8% дивидендъ по 32 лв. на акция	117504	—	140.755	92				
				1.635.061	31			1.635.061	31

Счетоводитель: Я. СТОЙЧЕВЪ — Директоръ: Т. И. КАРАКАШЕВЪ

ДОКЛАДЪ

Отъ Провѣрителния Съвѣтъ на Българското Търговско Параходно Дружество до Общото Редовно Акционерно Събрание прѣзъ 1915 година.

Господа Акционери,

Съгласно чл. 35 отъ устава на дружеството и чл. 202 отъ Търговския законъ, имаме честь да Ви явимъ, че отъ провѣркитѣ, които сме направили прѣзъ изтеклата година, сме намѣрили, че всички операции сж съгласни съ устава и рѣшенията на Управителния съвѣтъ и сж водени точно и записвани вѣрно по книгитѣ, отъ които сж извлѣчени „БАЛАНСА“ и смѣтката „ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ“.

Отъ Баланса и смѣтката „ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ“ ще видите, че има чиста печалба за 1914 година лева зл. 140.755·92, които, споредъ чл. 42 отъ устава на дружеството, се разпрѣдѣлятъ: 5% за тантиеми на Управителния съвѣтъ, директора и служащитѣ при Дирекцията лева зл. 6715·50; отъ остатъка 12% за запасенъ капиталъ лева 16,084·85 и 88% за дивидендъ лв. зл. 117.955·57, отъ които, споредъ рѣшението на Управителния съвѣтъ, за раздаване по 8% или по 32 лева на акция отъ 400 лева или всичко 117 504 — лева и недѣлимата часть отъ лева зл. 451·57 да мине къмъ запасния капиталъ.

Прочее, молимъ да одобрите прѣдставения Ви балансъ, а така сжщо и смѣтката „ЗАГУБИ и ПЕЧАЛБИ“, сключена на 31 декември 1914 година и да освободите отъ отговорность Управителния съвѣтъ за дѣйностьта му прѣзъ изтеклата 1914 година.

Варна, 17 януари 1915 година.

Провѣрителенъ съвѣтъ: СТ. ПИРОНКОВЪ, Н. ЛАВЧИЕВЪ, Д. РАДЕВЪ

За скжпотата на живота.

Въ Народното Събрание сж станали на 16 януари доста бурни разисквания върху скжпотата на живота. Министрътъ на вжтрѣшнитѣ работи и министръ-президентътъ обвинилъ лѣвитѣ партии въ заскжпването на брашното и житото. Лѣвицата, въ лицето на г. г. Янулова и Юрд. Юрданова, обвинила правителството въ това заскжпване.

Ако чуемъ твърдението на софийскитѣ брашнари, ще видимъ, че повдигането цѣнитѣ на брашната е резултатъ отъ *спекулацията съ житата.*

Въ едни обяснения, които ни се дадоха отъ управлението на една отъ столичнитѣ фабрични мелници, вината пада и върху производителитѣ Селскитѣ земледѣлци, които сж първоначалнитѣ депозитьори на произведенитѣ храни, сж богати. Тѣ, отъ друга страна, се въздържатъ отъ разходи на широко, за които имъ трѣбватъ налични парични срѣдства. Храна и облѣкло си иматъ. Срѣщу данъцитѣ си даватъ реквизиционни разписки Тѣ, нѣмайки нужда отъ пари, въздържатъ се отъ продажбитѣ на житата по двѣ важни и отъ тѣхно гледище съвършенно прави и основателни причини: а) реколтата тази година (1914) бѣше твърдѣ много компрометирана — недостигъ въ пшеницата и други житни храни има твърдѣ чувствителенъ повсемѣстно въ цѣлата страна; не се знае още и догодина (1915) каква ще бжде реколтата; тя може да бжде не по-малко компрометирана. Нашитъ селянинъ нѣма навика да купува скжпо и прѣскжпо храна за себе си и за добитъка си; той прѣдвижда и се запасява всѣкога за текущитѣ и послѣдующи години съ храна въ хамбаря си и тия запаси за никакви скжпи цѣни не ги продава, отъ страхъ да не плаща въ послѣдствие по-скжпи цѣни, за да доставлява нему нужнитѣ храни. Въ сегашно врѣме, при днешното създадено положение, селянина, ако самъ нѣма въ своя хамбаръ храни, мжчно и никакъ даже невъзможно е да си достави такива отъ другадѣ — отъ вънъ. Селянитѣ, прочее, съ въздържането си да продаватъ намиращитѣ се въ хамбаритѣ имъ излишни храни проявяватъ извѣстна похвална практичность въ живота; б) има селяни — и тѣ сж голѣмо мнозинство, — които притежаватъ и много по-голѣми запаси; тѣ не продаватъ при разчетъ, че цѣнитѣ на хранитѣ по-късно, когато се яви по-голѣма свѣтовна нужда отъ тѣхъ, ще се издигнатъ много по-високо отъ нивото, на което се намиратъ при днешната спекула; тѣ знаятъ или прѣдугаждатъ, че въ идната кампания търсенето за мѣстна и вънкашна консумация ще бжде много по-силно, слѣдователно, че и растежа на цѣнитѣ ще бжде неимовѣренъ и стрѣмятъ се да запазятъ очакванитѣ изгоди за себе си, макаръ и по-късно — подиръ година или 6 мѣсеци.

Но специално за брашната мелничаритѣ обясняватъ скжпотата съ много убѣдителни аргументи, които отъ никого не сж взимани въ съображение и затова всѣкой е пустосвалъ и форесвалъ мелничаритѣ като безмилостни експлоататори съ сиромашката хапка на обществото.

Въ тия обяснения на мелничаритѣ, между другитѣ, ние виждаме и такива:

При несравнено по-високи цѣни на житата отъ прѣдшествующитѣ кампании, тѣ купували тая година жита, които по качество стоятъ съ 30 и 40% по-долу отъ минало и по-миналогодишнитѣ Купуванитѣ т. година жита, освѣнъ естествената злокачественость на зърното (шупливость), която не дава брашно, а трици, съдържатъ и отъ 20 до 30% чужди примѣси. При най-добритѣ случаи тѣ имали, отъ така скжпо купуванитѣ, особено по настоящемъ жита, по 30 до 35% загуба отъ количеството на добиваното брашно само отъ злокачественостьта на житата. Този минусъ се спохожда още и съ друга редица минуси — ажиото на паритѣ, което е до неимовѣрность пораснало, скжпитѣ лихви на паритѣ, поскжпенитѣ цѣни на горивнитѣ материали (въглища, газъ и др.), поскжпването на работническия трудъ и пр. и пр. А има още и това, че житата за мелницитѣ не се доставятъ направо отъ производителитѣ — тѣхъ ги доставятъ прѣдставителитѣ на спекулата, които реализиратъ и за себе си печалби отъ това сътрудничество по доставката на жита за фо[illegible]

Много естествено е, че жита, които франко на мѣсто продажбата се продаватъ по 30 лева за 100 кгр., не могатъ, донесени, напримѣръ, отъ Червенъ Брѣгъ въ София, да се продаватъ прѣобърнати на брашно по 27 лева, защото, най първо, на мелничара само безъ другитѣ разходи 100 кгр. брашно му костуватъ повече отъ 33—34 лева, а като се прибавятъ и разходитѣ, надвишаватъ и 36 и 37 лв.

Върху всичко това нѣкои отъ мелничаритѣ посочватъ не като косвена, а като прѣка причина и поскжпването на прѣвоза по желѣзницитѣ. Ще рѣче, отъ едно било, отъ второ било, отъ трето било цѣнитѣ на брашната растатъ и тоя растежъ, естествено е, лѣга на плѣщитѣ на консуматора, защото немислимо е мелничаритѣ да издържатъ на такава търговия, която да продава съ загуби.

Какво е срѣдството, да се намалятъ цѣлитѣ на брашната? И на това питание отговарятъ мелничаритѣ. Тѣ мислятъ, че държавата по законодателенъ редъ трѣбва да нормира цѣнитѣ и по силата на такъвъ единъ законъ да реквизира житата. Всичкитѣ жита да се разпрѣдѣлятъ по мелницитѣ по установенитѣ цѣни и послѣднитѣ (мелницитѣ) да продаватъ по сжщо така справедливо установени цѣни, които отъ врѣме на врѣме все пакъ да се урегулирватъ отъ държавата съобразно съ конюнктурата.

Въ телеграмата на Варнен. град. общин кметъ, която обнародвахме въ брой 603, сжщо има умѣстни и полезни указания, които могатъ да послужатъ за рѣководство при обсждане срѣдствата и начинитѣ, които държавата ще усвои или ще прѣпоржча за урегулирването на цѣнитѣ и за разпрѣдѣлянето на запаситѣ отъ жита въ царството. И тая телеграма поддържа, че това трѣбва да става „съ оглеждъ на тарифнитѣ навла за съсрѣдоточаването“ (думи на самата телеграма).

Митнишки комисионеръ.

За митата на бензиновитѣ желѣзни варели.

Въ втората книжка отъ списанието на митнишкото дружество, IV год. за октомври 1914 г., която едва сега се получи, има отговоръ на статията на Р. Каракашовъ. *„Неправилно облагане съ мито обичайнитѣ амбалажи на бруто облагаемитѣ стоки“*, печатана въ сжщото списание въ книга VIII отъ III год.

Прочетохме и едната, и другата статии, като сравнихме и основанията, на които се базиратъ тѣ, но намѣрихме, че редакцията изпуща да цитира втората алинея отъ чл. 4 въ протокола къмъ френския договоръ, именно която не допуща облагането съ отдѣлно мито на обичайнитѣ амбалажи на бруто облагаемитѣ стоки и затова намира възгледа на Каракашова неправиленъ, когато тоя възгледъ се подкрѣпва и отъ чл. чл. 2 *а* и 4 отъ закона за приложението на общата митнишка тарифа, гдѣто се говори, че ако бруто облагаемата стока се внася *не съ обикновения си амбалажъ*, митницата прибавя къмъ нетото тегло онова на обичайния амбалажъ и върху така установеното бруто тегло се събиратъ митата, а въ чл. 5 отъ сжщия законъ е казано, че за необичайнитѣ амбалажи не се спада никаква тара и тѣ се облагатъ съ отдѣлно мито отъ стокитѣ по съотвѣтствующата статия на митнишката тарифа.

Отъ това и слѣдва, че *обичайнитѣ амбалажъ* по закона не се прѣслѣдва за облагане съ отдѣлни мита, толкова повече ония съдържащи бруто облагаеми стоки, на които амбалаж. теглото се смѣта като на стока и облага заедно съ стоката.

Министерството, обаче, отъ миналата година нареди да се облагатъ съ отдѣлни мита желѣзнитѣ варели, съ които се внася бруто облагаемъ бензинъ, при все че тѣ сж безспорно *обичаенъ амбалажъ на бензина*, който не се е внасялъ до сега въ никакъвъ другъ амбалажъ, като измѣни съ това по раншното си рѣшение № 30312 отъ 1 декември 1906 г. и онова на експертната комисия подъ № 101 отъ 11 септември 1909 г., по силата на които не [illegible]

товa сжщото министерство е наредило да се начитатъ и събератъ сумитѣ за разликитѣ въ митата при таково облагането и за всички варели, които сж освободени по рано споредъ отчетнитѣ книжа находящи се въ контролата, още не провѣрени при влизането въ сила на новата наредба за облагането съ отдѣлно мито на сжщитѣ варели.

Като прѣдполагаме, че по въпроса за облагането съ отдѣлно мито на обичайнитѣ амбалажи ще се занимае на ново г. Каракашовъ, който го е вече изнесълъ въ печата, намираме, че тази втора наредба, *да се досъбиратъ мита за минало врѣме*, не намира никакво законно основание, защото пропущането безъ отдѣлно мито на бензиновитѣ варели не се дължи на *грѣшки*, каквито прѣдвижда закона и постановява досъбиране, а е възъ основа на единъ *режимъ*, толкова законенъ, колкото и новия такъвъ за отдѣлното облагане, произтекающи отъ рѣшенията на едно и сжщо компетентно министерство; слѣдователно, такива *митнишки режими* никога не сж имали обратна сила и не могатъ да иматъ за стоки внесени и употрѣбени при другъ режимъ.

Ако отъ зачало се искаше облагането, търговцитѣ имаха правото по закона за митницитѣ по чл. 214, да върнатъ варелитѣ обратно на срокъ, за да не плащатъ за тѣхъ мито, както сега се иска. Аслъ, тия варели по правилата на търговията и така се връщатъ въ странство, пълнятъ се наново и внасятъ и тика нататъкъ, до като бждатъ годни. Значи, фактически тѣ не оставатъ въ страната, а всичко, което не остава въ страната, при извѣстни срокове и формалности, се освобождава отъ мито.

Това законно право е било отнето на вносителитѣ съ режима на безмитния вносъ и сега нѣма друго основане да се досъбиратъ мита, както казахме, внесени при другъ режимъ, защото инъче търговцитѣ щѣха да си запазватъ правата на новоизносъ и не щѣха да плащатъ никакви мита, както и сега не плащатъ за сжщитѣ варели, макаръ и да има наредби да се облагатъ, понеже си запазватъ правата за възвръщането имъ обратно, съгласно чл. 214 отъ митнишкия законъ и ги изнасятъ на ново въ извѣстенъ срокъ за странство.

Нѣкои, навѣрно, *„янлжшъ митничари“* бѣха правили смѣтка, че хазната е изгубила съ безмитното пропущане на въпросритѣ варели до 300,000 и повече хиляди левове, съ което сочеха на невѣжеството на факторитѣ въ митнишкото отдѣление, а отъ друга страна да посочатъ внушителната цифра, която смѣтатъ само на книга, за да може да се подържа едно безполезно облагане само да създава затруднение и спжнки за търговията, защото нищо нѣма да постжпи на приходъ, щомъ има законно право за ново-износъ, освѣнъ за нѣкои счупени варели или случайно неизнесени, които не съставляватъ никаква важна цифра въ сравнение съ спжнкитѣ и затрудненията както за търговцитѣ, така и за самитѣ митничари, които трѣбва да изпълняватъ сума формалности за запазване правото на новоизносъ.

Бихме желали да ни се посочи сега, колко приходъ е посжпилъ отъ какъ е въ сила новия режимъ, прѣзъ което врѣме и вноса на бензина е много по-голѣмъ. Нищо, отговаряме ние, или незначителни случайни суми, защото никой не ще се откаже отъ правото си да не плаща за такива сждове мита, щомъ по закона може да ги връща обратно. Прочее, смѣтката за нѣкои голѣми приходи е фиктивна и е тенденциозна.

Вѣрваме, че контролата при финансовото министерство ще прѣстане вече да пълни начетитѣ си съ голѣми цифри за недовзети суми, като има прѣдъ видъ изложенитѣ законни мотиви, по които не се слѣдва за миналото да се досъбира споредъ сегашната наредба, която може да има сила само за напрѣдъ, ако приемемъ, че е основана на закона.

Андрѣй Момеринъ
ФАБРИКА
за кожи и кожени издѣлия
Сими ЧАНТИ.
Габрово.

А. ИЛИЕВЪ & С-ие

ОСНОВАНА ВЪ 1895 ГОДИНА.

Сѣдалище: ВАРНА.

Клонове: **София, Бургасъ, Русе.**

ЕКСПЕДИЦИЯ и КОМИСИОНА.

ТЪРГОВИЯ

съ газъ, соль, каменни въглища, минерални масла, желѣзни греди, марсилски керемиди и пр.

Индустриални и финансови изучвания.

Съдѣйствие за финансиране надеждни прѣдприятия.

Добиване разни концесии и индустриални облаги.

Прошековo Пиво

отъ Пивоварницата на Братя Прошекови.

СКЛАДОВЕ: Пловдивъ — Лука Балабановъ
Плѣвенъ — Тодоръ Иончевъ
Г.-Орѣховица — Рачо К. Бошнаковъ
Ч.-Брѣгъ — Ю. Пиперковъ
Ломъ — Илия Добриновъ
Мездра — Д. И. Повкиришки
Своге — Диню Дорсанлийски
Попово — Христо Хаджиевъ
Севлиево — Захари З Мариновъ
Габрово — Сава Влаевъ
Дубница — Сотиръ Димитровъ
Кюстендилъ — Атанасъ Доновъ
Радомиръ — Марко Андрѣевъ
Гара Земенъ — Стоянъ Костадиновъ
Гара Калище — Стоянъ Костадиновъ
Самоковъ — Стаменъ Виячевъ
Орхание — Иванъ Бояджиевъ
Т.-Пазарджикъ — Тома Т. Владовъ
Гара Новоселци — Мих. Атанасовъ & А. Николовъ
Царибродъ — Соколъ Невлянски & Синъ
Ямболъ — Панайотъ Ковачевъ
Ст. Загора — Братя Касабови
Т.-Сейменъ — Братя Дукови
Карнобатъ — Атанасъ Бакърджиевъ

Постояненъ складъ отъ всѣкакъвъ видъ

АМЕРИКАНСКИ МИНЕРАЛНИ МАСЛА

на много износни условия и цѣни, при

И. М. ЩЕРНЛИБЪ & С-ие,

София, Булевардъ „Дондуковъ“ № 46.

Адресъ за телеграми „Щернлибъ“ София

Телефонъ № 1311.

ХАНСЪ КАЧОРЪ

СОФИЯ

улица „Морава“ № 113.

ИЗОЛАЦИОНА РАБОТИЛНИЦА.

Продажба на изолационенъ материалъ.

Всѣкакви нови работи както поправки и амбалиране на парни котли, тржби и водопроводи отъ Абестъ и Коркъ изработвамъ чисто и при най-ефтини цѣни,

Б. А. ПЕРСИЙСКИ С-ИЕ

София, бул. Скобелевъ, 25.

Прозвеждатъ **истински персийски килими**

гарантирани въ всѣко отношение.

Изработватъ се килими по поржчка, а въ склада се намиратъ най-разнообразни такива.

Телефонъ № 1212. Телефонъ № 1212.

ЧИНОВНИЧЕСКОТО

КООПЕРАТИВНО СПЕСТОВНО ЗАСТРАХОВАТЕЛНО ДРУЖЕСТВО

само за деветь години отъ основанието си надмина съ повече отъ десеть милиона лева застрахованъ капиталъ най-напрѣдналото отъ всички други дружества, дѣйствували въ страната ни двойно и тройно повече години.

Тоя грамаденъ успѣхъ то дължи на несравняемитѣ прѣимущества прѣдъ всѣко друго дружество:

а) по евтиния на премиитѣ;
б) по либералность на условията;
в) по редовность въ изплащане на поетитѣ задължения.

Застрахованитѣ сж равноправни членове на дружеството, участвуващи въ управлението и печалбитѣ му.

Приематъ се за членове желающитѣ да осигурятъ живота си отъ всички професии.

Българската Народна Банка.

Въ нашия политически печатъ често се явяватъ обсждания върху въпроси отъ чисто икономически характеръ и много често читающето общество срѣща критики, срѣща апологии или осждания на дѣйствия на лица или учреждения, излѣзли отъ перата на автори, които или добрѣ не сж проучили въпроситѣ, или не сж могли да се изкажатъ съ хладнокръвие и съ огледъ на основанията и причинитѣ, отъ които даденитѣ въпроси сж възникнали. Много често, при незавардване на хладнокръвието и въ безогледностьта на причинитѣ и основанията, писачитѣ въ политическия печатъ побъркватъ и адреситѣ, къмъ които би трѣбвало да насочватъ критикитѣ и осжданията си. Та и за какво ли друго се обсждатъ въ политическия печатъ важни икономически въпроси като тоя *за поскжпване на живога, или за спекулата съ съвстнитѣ продукти*, а специално *за спекулата съ зърненитѣ храни*, ако основната причина не е и да се направи партизанство отъ тия въпроси, ако цѣльта не е да се охапе това или онова лице, да се засѣгне това или онова учреждени или да се хвърли прахъ върху правителството.

Между това въпроситѣ, които току що цитирахме и подобнитѣ тѣмъ, които биха могли да се цитиратъ, сж така важни, така сждбоносни, че тѣхното обсждане даже и въ политическия печатъ трѣбва да става съ хладнокръвие и съ надлежното спокойствие, слѣдъ като се основно проучватъ, като се добрѣ систематизиратъ основанията и причинитѣ, а, сжщеврѣменно, като се направятъ и всички необходими указания за мѣркитѣ, които би могли да се взематъ за прѣдотвратяването на злото. Но, главно, ако би даже и да не се запазва нужното хладнокръвие, ако даже третировката и да става съ надлежното спокойствие, то въ това трѣбва да се запазва поне най-елементарното нѣщо: изнесеното прѣдъ публичния сждъ да е вѣрно, да е израз на *истината* и адреса да не е побъркан — грѣховетѣ на едного да не се прѣписватъ на другиго.

Противното. Напослѣдъкъ ние видѣхме, че извѣстни наши политически печатни органи се нахвърлиха върху Българската Народна Банка, която едва ли не извадиха единствената виновница въ великото бѣдствие на страната отъ това, че въ България *ставала спекула съ житата*. Голословностьта на тия твърдения явствуваше най-първо отъ това, че не се посочваше единъ конкретенъ фактъ, гдѣто Народната Банка да е извършила подобна спекула нито прѣко, нито косвенно. Назначението на Народната Банка е така различно отъ обикновеннитѣ спекули, че тя и въ нормалнитѣ врѣмена даже не се знае случай да е спекулирала съ жита. Нейното високо назначение е да е базисъ и регулаторъ на кредита. Отъ тая роля по-далечъ тя нѣма защо да отива. Ето защо, за да отблъсне несправедливо прѣписаниѣ ѝ обвинения, тя направи публично долнитѣ разяснения:

„Осждайки спекулата съ житата, нѣкои органи на печата (Народъ, Заря и др.) замѣсиха и името на българската народна банка. Тѣ не можеха, наистина, да твърдятъ, че народната банка прѣко или косвено спекулира съ тѣхъ, но за това пъкъ намѣриха за нужно да изтъкнатъ, че съ заемитѣ, които тя е правила, насърдчила е, макаръ и несъзнателно, самитѣ спекуланти.

Даже и въ такава форма, това подмѣтане, насочено противъ банката, е досущъ неоснователно. Кредитната политика на тоя институтъ нѣма нищо общо съ поведението и частнитѣ смѣтки на спекулантитѣ. Тя изхожда единственно отъ общитѣ интереси на народното и държавното стопанства и нуждитѣ на тия стопанства при днешнитѣ условия. При обявения неутралитетъ, при общия мораториумъ и при забранения износъ, Банката, за да влѣе що годѣ оживление въ общия стопански застой, разрѣши на всички свои клиенти да използуватъ свободния си кредитъ до размѣръ на 50 на сто. Относно доставкитѣ и прѣдприятията, свързани съ нуждата на държавата, тя прѣмахна и това ограничение, като позволи пълното използуване на кредититѣ отъ страна на прѣдприемача или доставчика, клиентъ на банката. За да облегчи, понататъкъ, положението на влогодателитѣ, незащитени отъ закона за мораториума, и съ цѣль да въздѣйствува върху поскжпването на заемния капиталъ, тя допустна на всички частни банки въ страната, като органи въ дѣлото на разпрѣдѣлението на кредита, да използуватъ напълно кредита си прѣдъ банката но подъ условие, удостовѣрено въ писменна декларация, да не употрѣбяватъ изтеглениѣ отъ банката суми освѣнъ за изплащане на влоговетѣ или за пласменти съ лихва, заедно съ комисионата, не по-голѣма отъ 9 и 10 на сто. Най-послѣ, продължавайки да поддържа кредита на държавата съ прѣки аванси, банката дойде и косвено да го подкрѣпи, като доспусна аванси срѣщу реквизиционни квитанции на клиенти, нуждающи се отъ такива и длъжащи на банката. Всички тия мѣроприятия, въ които ясно и точно се очертаватъ насокитѣ и цѣлитѣ на банковата политика въ тия врѣмена, подробно сж изложени и развити въ окржжното на централата до клоноветѣ и агентуритѣ подъ № 17798 още на 8 августъ 1914 година. Въ всѣки случай, важното е, че условията, при които частнитѣ банки бидоха тогава кредитирани съ около четири милиона лева, а използуваха само три милиона, напълно отрицаватъ он я спекула съ житата, за която днесъ става дума. Управителното тѣло на банката съзнателно е поставили тоя услолия, за да попрѣчи именно на всѣко друго употрѣбление на изтегленитѣ суми. Такава бѣ, въ общи черти, политиката на банката и прѣзъ балканската война. Сегошната политика е продължение на поранната, съ различия подходящи на момента.

„За обуздаване на спекулацията съ житата и поскжпването на хлѣба сж нужни радикални и общи мѣрки, изходящи отъ централната власть, която е на пжть да ги тури въ дѣйствие. Отъ народната банка не може да се искатъ нѣща, които надминаватъ ней ната власть и нейната компетентность, нито може да се укорява тя за дѣлата на частна спекула“.

„Отъ централното управление“.

ВЪНШНИ СВѢДЕНИЯ.

Държавенъ монополъ на вноса ма храни въ Швейцария.

На 12 януари 1915 г. влѣзе въ сила закона, споредъ който вносътъ на зърн. храни (жито, ечемикъ, ржжь, овесъ, кукурузъ), брашно, трици и на всѣкакъвъ видъ фуражъ за добитъка въ Швейцария се запазва изключително отъ федерацията. Военното вѣдомство е натоварено съ покупката въ странство и съ разпродажбата въ страната на поменатитѣ артикули.

Освѣнъ това, за покриване голѣмитѣ разходи по контрола върху износа, федералниятъ швейцарски съвѣтъ е рѣшилъ, да се събира такса отъ 5 лв. за всѣко позволение за износъ. Отъ това сж изключени само пощенскитѣ колети отъ малка стойность

Продажнитѣ цѣни на хранитѣ въ Швейцария, които сж опрѣдѣлени съ постановление отъ централната власть, начиная отъ 23 декември 1914 г., сж слѣднитѣ: жито 100 кгр. 35 лв. нето, франко гарата, отъ кждѣто се купува, безъ чувала и срѣщу плащане въ брой; брашно 100 кгр. 43·50 лв.; трици 15 лв. 100 кгр. нето, безъ чувалъ и въ брой.

Борситѣ въ С.-Америк. Съед. Щати.

Започването гигантската общоевропейска война, подобно на европейскитѣ, прѣдизвика спирането и закриването и на с.-америк. борси. Почти до края на ноември тия борси нищо не работиха. Но сега може да се каже се откриха почти всички повече или по-малко значителни фондови и сточни американски борси. Това обстоятелство се смѣта отъ сериозната американска финансова проса за доказателство на значително подобрѣние въ икономическия животъ на страната, потресенна отъ избухването на великата европейска война. Ню-Йоркската борса се отвори на 28 ноември (н.ст.) Ню Йоркската кафеена борса се отвори на 30 ноември. Въ сжщитѣ дати се отвориха фондовитѣ борси въ Чикаго, Н. Орлеанъ, Филаделфия, Питсбургъ и т. н. Наистина, почти на всѣкждѣ борсовия оборотъ е възстановенъ само отчасти и съ сериозни ограничения: допуснати сж сдѣлки съ наличность, съ веднага платима смѣтка, на мѣста въ основитѣ на сдѣлкитѣ сж турени минималнитѣ цѣни и т. н.

Положението на англійския париченъ пазаръ.

Въ послѣдно врѣме положението на англійския париченъ пазаръ бѣше съвсѣмъ отъ благоприятенъ характеръ и въ смисъль на ефтинията на сконтовитѣ норми, и въ смисъль на свободнитѣ срѣдства. Англійската банка обладава съ крупни запаси злато, поради което металическото покриване на пуснатитѣ въ обръщение банкноти се изразява въ небивали цифри — повече отъ 190%. Специалниятъ печатъ отбѣлѣзва, че това положение на англійския париченъ пазаръ е въ връзка съ войната, която остро притисна търсенето върху капиталитѣ. Ефтинията и изобилието на паритѣ поради това ще се продължатъ до свършването на военнитѣ дѣйствия. Отчасти такова едно явление се обосновава и на довѣрието на държащето къмъ вънкашното политическо положение на Англия и съюзницитѣ ѝ

Хроника.

Нѣмали книга за облигациитѣ.

Каза ни се отъ компетентно мѣсто, че държавнитѣ облигациии по покриването на реквизиционния дългъ не могатъ да бждатъ издадени, по причина . . . че държавата не разполага съ книга за напечатването имъ. Други причини нѣмало. Та що отъ това? Неужели държавата не може да издаде врѣменни облигационни разписки на друга, по-проста книга и да замѣни реквизиционнитѣ разписки, а съ това наедно да улесни и гражданитѣ, та бави изпълнението на едно законодателно рѣшение по една такава неизвинителна причина? Какъ не, стига да иска и работата ще бжде турена въ редъ.

Ще плащатъ данъкъ на общо основание.

Финансовото министерство е дало разяснение на финансовитѣ чиновници по облагането на индустриалнитѣ заведения съ данъци, споредъ които разяснения, индустриалцитѣ, по закона придобили права на общи и специални облаги, ще плащатъ по 1 на сто данъкъ върху печалбитѣ и 1‰ върху стойностьта на сградитѣ; индустриалцитѣ же, които нѣматъ придобити права на облаги, ще се облагатъ съ данъци на общо основание.

За изгубенитѣ реквизиционни разписки.

Прѣдписано е на реквизиционнитѣ бюра при издаването дубликати срѣщу изгубени оригинални реквизиционни разписки, прѣдварително да се удостовѣряватъ документално, че замѣняванитѣ разписки съ дубликата не сж прѣхвърлени върху друго лице за инкасиране или, ако това не е станало, че притежателя имъ не е плащалъ данъци на държавата и пр. срѣщу тѣхъ.

По вноса на обработенъ тютюнъ въ Турция.

Съгласно закона за монопола на тютюня въ Турция внасяниятъ въ тая държава отъ вънъ тютюнъ ще се облага: а) всѣки единъ килограмъ рѣзанъ тютюнъ съ 1 турска лира специална такса и б) всѣки единъ килограмъ папироси съ $1^1/_2$ тур. лира. Интересующитѣ се трѣбва да взематъ актъ отъ това, защото, въ краенъ случай, не могатъ да разчитатъ на никаква консулска и дипломатическа защита.

Баланса на Параходното Д-во.

Въ днешниятъ брой печатаме баланса на Българското Търговско Паходно Д-во, отъ който, вѣрваме, акционеритѣ ще бждатъ доста доволни, като ще констатиратъ, че и тая година то е реализирало печалби, отъ които, слѣдъ като се одържатъ нужнитѣ по устава одържки за резервни фондове, застраховки на параходитѣ и пр., ще да раздаде дивиденти по 8%, макаръ че можа да работи съ всичкитѣ си параходи едва до започването на европейската война.

Продължението на мораториума.

Софийската търговска камара, поради фактически изострилата се финансова криза и поради голѣмото поскжпване на живота, както и вслѣдствие повишението още повече на камбиото, закъсняването съ изплащането на реквизицията и пр., а отъ друга страна, отъ съображение да се запази кредита и стабилностьта на търговията и индустрията, е ходатайствувала прѣдъ респективния министръ, да се продължи срока за мораториума, който (въ втората си отсрочка) изтича на 25 того. Нашитѣ свѣдения сж, че министерството на правосждието и това на финанситѣ, като сж имали прѣдъ видъ, че причинитѣ за вдигането на мораториума не сж изчезнали, че, напротвъ, нови причини за прилагането сж възникнали и съ тѣхъ нуждата отъ него се е двойно засилила, а още повече че за мораториума по настоящемъ сж и онія отъ кредитнитѣ учреждения, които по-рано възставаха срѣщу него — въ основа на всичко това, рѣшили сж да внесатъ ново прѣдложение въ камарата за продължението му. И мораториума, по всѣка вѣроятность, ще слѣдва да се прилага, до като изчезнатъ причинитѣ за това.

Стокитѣ на българскитѣ търговци въ Царигридъ.

Притежателитѣ на находящитѣ се на заварения въ Цариградъ германски параходъ „Маделинъ Ритмеръ“ български стоки, прѣдназначени за Варна и Бургасъ, ако желаятъ да получатъ стокитѣ си, трѣбва да се отнесатъ веднага чрѣзъ довѣрени тѣхни експедитори къмъ агенцията на парахода, защото послѣдната е обяснила, че на 1 февруари н. с. ще почне на продава на публиченъ търгъ тѣзи стоки, ако стопанитѣ имъ не ги потърсятъ до тогазъ. Нашето правителство е направило постжпки за продължение срока до 15 февруари н. с. Много по-голѣмо количество български стоки се намиратъ и на парахода „Тенедосъ“ отъ „Дойче Левантъ Линие“, но тѣхния списъкъ не е готовъ и за приготовлението му се изискватъ 10—12 дни. Притежателитѣ да побързатъ да потърсятъ стокитѣ си, като се отнесатъ до нѣкоя експедиторска фирма, защото възможно е и тази агенция да обяви продажбата на стокитѣ на публиченъ търгъ.

Какво става въ нова Ромжния.

Ромжнитѣ ограбватъ Добруджа по всички модерни и немодерни начини. Създали сж нѣкакъвъ си воененъ 22-милионенъ фондъ и съ него обираятъ добруджанци. Наредено е за смѣтка на тоя фондъ да се събираятъ отъ общественитѣ и частни банки на всѣки листъ по 20 стотинки отъ главната книга и отъ дневника, по 10 ст. за всѣки листъ отъ спомагателната книга на всѣки листъ за консумация по 10 ст., на всѣка полица по 20 ст., на всѣко изходяще отъ учрѣжденията, общественитѣ и частни банки писмо и т. н. Съ една рѣчъ, обирничество на всичко и отъ всичко. Нѣщо повече, въ Добричъ, напримѣръ, наложенъ е, безъ нужда, единъ 3-милионенъ общински заемъ, който не е още реализиранъ, но въпрѣки това, отъ гражданитѣ се събираятъ по 5% за погашението му и 6% за лихви. Но и събирането имъ става тъй форсирано, като че ли тежи на главата на общината нѣщо страшно, нѣщо необикновенно.

Общински налогъ върху мандаринитѣ.

По разпореждане отъ финансовото министерство, внисанитѣ отъ странство мандарини ще се облагатъ съ по 12 ст. на кгр. общински налогъ.

Параходно Д-во „Постоянство“.

Общото годишно събрание на Българ. Търгов. Параход. Д-во „Постоянство“ се свиква за 11 февруари т. г. Ако по недостатъчность на прѣдставени капитали не се състои тоя день, то съгласно изричното прѣдписание на устава събранието ще се състои подиръ 4 дни, т. е, на 15 февруари и ще пристжпи къмъ разглеждане дневния редъ само съ явилитѣ се акционери и само съ прѣдставляванитѣ се капитали.

Протоколитѣ на Соф. Търг. Камара.

Съкратенитѣ протоколи на Софийската Търг. Инд. Камара отъ XXIII ѝ сесия (1914 г.) сж отпечатани и изпроводени на г. г. членоветѣ на камарата. Въ редакцията ни се получи единъ екземпляръ отъ тѣхъ.

За иностранцитѣ въ Ав.-Унгария.

Австро-унгарската легация въ София съобщава, че австро-унгарското правителство е издало заповѣдь, щото за напрѣдъ, идящитѣ за и отъ Австро-Унгария пжтници иностранци да се допущатъ отъ границата въ империята или крайбрѣжията ѝ, само ако бждатъ снабдени съ паспорти и то задължително, които безъ друго да бждатъ снабдени (прилѣпени къмъ паспортитѣ) съ фотографитѣ на лицата притежатели на паспортитѣ и непрѣменно върху тѣхъ (фотографиитѣ) да сж сложени подлиннитѣ и саморжчни подписи на пжтницитѣ въ присжтствието на властьта, която издава паспорта и да сж подпечатани така, че половината печатъ да е върху фотографията, а другата половина върху паспорта, съ писмена уговорка отъ властьта, че притежателя на паспорта е дѣйствително лицето означено въ фотографията и на когото отрицителнитѣ черти сж описани въ самия поспортъ. Послѣдния трѣбва да бжде визиранъ отъ австро-унгарскиятъ консулъ, а при прѣминаване границата той бива визиранъ и отъ граничнитѣ власти. Иностранцитѣ, които не сж снабдени съ подобни паспорти, ще бждатъ екстернирвани отъ Австро-Унгария.

Комисионерно експетиторско събрание.

На т. м. варненскитѣ комсионери и експедитори имаха събрание въ кантората на г. Стоянъ Николовъ, за да изслушатъ реферата на комисионера г. Ст. Юрдакиевъ на тема: „Градъ Варна като търговски центръ прѣди и сега“. Рефератътъ бѣ изслушанъ съ внимание и напълно се одобри. Събранието избра комисия отъ г. г. Ст. Николовъ и Хараламби Лазаровъ, която въ духа на изнесеното въ реферата да дѣйствува прѣдъ м-стра на желѣзницитѣ за намаляване ж. пжтнитѣ тарифи отъ Варна за вжтрѣшностьта, както и за тарифното приравняване на Варна и Бургасъ.

Производство на захарь.

Въ единъ отъ миналитѣ си броеве дадохме статистика за производството на захарь въ Европа, а сжщо и у насъ съгласно свѣденията на международния съюзъ на фабрикантитѣ на захарь. Тамъ се отбѣлѣзваше, че България е произвела: 1) цвѣкло 65,000 тона прѣзъ 1913/14 г. и 185,000 тона прѣзъ 1914/15 г. и 2) захарь 7,800 тона прѣзъ 1913/14 г. и 22,500 тона прѣзъ 1914/15 г. (прѣдполагаемо). Допълнителнитѣ свѣдения на сжщия институтъ поправятъ цифритѣ за 1914/15 г. така: цвѣкло 168,000 тона и захарь 22,200 тона. Въ процентъ увеличението на захарното производство прѣзъ наст. кампания срѣщу изтеклата е 187·7%.

Книжнина.

Получи се въ редакцията ни № 16 отъ седмичното приложение на сп. „Съврѣменна Мисъль“ съ разнообразно съдържание и съ статия отъ г. Г. Цвѣтановъ — Впечатления отъ Русия. Въ идущата книжка ще се печата анкетата съ мнѣнията на видитѣ наши обществени дѣйци по критическото положение на страната и изхода отъ него.